

Magasin

for

Natur- og Vennekundskab.

Redigeret af
J. P. Bottiger.

Redakteret af
M. Hansen.

Udgivet og forlagt af S. Lorenzen.

Onsdagen den 26de Juni.

Indhold: Særkjøbing paa Lolland (med Prospect). Thorsvaldsen (Slutning). Columbus (Slutning).

Særkjøbing paa Lolland.

(Med Prospect.)

Byen **Særkjøbing**, der hører til en af Danmarks ældgamle og mindre Kjøbstæder, er beliggende i en ret behagelig Egn paa den nordøstlige Kant af Lolland, ved Aaen, der løber ud i den henved een Mil lange og meget smalle **Særkjøbing Fjord**, omtrent 2000 Alen fra Mundingen af samme. Byens Omkreds er 2750 Alen; den har 7 Gader, 130 Bygninger, een Kirke, to offent-

lige og een privat lærd Skole, et Hospital fra 1581, et Fattighuus og omtrent 860 Indvaanere, der ernære sig meest ved Agerdyrkning og lidt Handel. Byens Havn ligger næsten en Fjerdingvei fra den ved dens Lade- og Løsfested **Dureby**, og kan rumme over fyrretyve Skibe, men Indseilingen til den er saa grund, at kun Skibe, der stikke 5 Fod, kunne søge den; fra Byen til Havnen kan der kun gaae Baade og Framme.

Byen skal have faaet sine Kjøbstadsretigheder af **Christoffer den Anden**, der i sine sidste Regjeringsaar opholdt sig her. Den har lidt flere Gange meget ved Ildbrand, først i Aaret 1800. Til de interessante Steder i dens Omegn hører den smukke **Bøgekov**, **Solmen** kaldet, tæt ved Byen, og sydost for denne Herresædet **Sar-**

benberg. Imod Nordvest ligger paa den ene Side af Fjorden: Nielstrup og Knuthenborg, og paa den anden Side paa det saakaldte Guldborgland: Durebygaard og Berritsgaard. Særkjøbings Afsand fra Maribo er en Mil og fra Nakskov næsten 4 Mile.

Thorvaldsen.

(Fortsættelse.)

Thorvaldsens Ophold her i Landet varede denne Gang omtrent eet og et halvt Aar, hvorpaa han atter forlod Danmark, for, som han haabede, efter et kort Ophold i Italien atter at kunne vende tilbage og saa for bestandigt at opslaae her sin Bopæl. Hvad der havde ligget ham saa meget paa Hjerte, et Gjemmesed for hans mange og kostbare Kunstsager, var bragt i Orden. Fredrik den Sjette havde skienket en Sideskøj af Christiansborg-Slot dertil, og selv havde Thorvaldsen skienket en Sum af 25,000 Rbd. til det alt samlede Fond, saa man nu havde en Capital af næsten 100,000 Rbd. til at begynde paa Bygningens Omdannelse og Udvidelse efter den Plan, vor udmærkede og talentfulde Architect Bindesbøll havde leveret, til hvem og Tilsynet med Arbejdet blev overdraget.

Alt det næste Aar, i September 1842, indskibede Thorvaldsen atter et stort Antal Kasser med Kunstsager i Livorno, og tiltraadte nu og strax efter Tilbagereisen tillands over Frankfurth og Hamburg til Kjøbenhavn, hvor han ankom den 24 December 1842. Fast bestemt paa nu for bestandigt at forblive her, indrettede han sig Alt efter bedste Eilighed, fik sig et Atelier indrettet og vedblev lige indtil sin sidste Stund

med samme Fliid og Arbejdslyst, med samme Livsfriskhed og kraftigt skabende Genie som i sine tidligere Dage, at lade det ene Vidnesbyrd fremstaae efter det andet om sin store Kunstneraand. Saaledes udsærte han endnu den sidste Juul, han levede, det yndige Vasrelief: Himmelsens Zuleglæde, noget senere den colossale Statue af Hercules til Christiansborg-Slot, og han havde begyndt paa en Buste af Luther, der tillige skulde være et Forarbejde for den store Statue, han vilde udføre for Vestkullen af Frue-Kirke, da Døden pludselig og uventet kaldte ham herfra Søndagen den 24 Mars om Eftermiddagen imellem Kl. 5 og 6. Han havde den næstforegaaende Aften bivaanet Studenternes Concert for de Visenske Statuer, og den foregaaende Aften deeltaget i et privat Selskabs Munterhed. Efterat have arbejdet om Formiddagen paa Luthers Buste og derpaa tilbragt Middagen i en kjær Vennekreds, gik han saa rask og vprømt, som nogen sinde, ledsaget af Architecten Bindesbøll til Theatret. Ved Indgangen forlod Bindesbøll ham, hvorpaa han ene traadte ind og indtog sin sædvanlige Plads i Parquettet. Saa Diebliffe efter, ved Duverturens Slutning, forinden Tæppet gik op, sank han tilbage, uden at udsøre nogen Lyd, uden at noget Smertenstræk forstyrrede den milde høie No, der altid thronede paa hans herlige Aalyn og da han saae Minutter efter blev baaren ind i sin nærliggende Bølg, havde Dødens Blegthed og Fred for evigt lukket hans Læber.

Alt endnu samme Aften rygtedes det trindt om i hele Byen, at Thorvaldsen var død, og overalt blev Budskabet herom modtaget med ikke mindre Forundring end med dyb og inderlig Sorg. Bladene udkom med fort Rand, og paa en smuk og passende Maade tolkede flere af dem Fædre-

nelandets Tab. Saaledes hed det i „Fædrelandet“:

Thorvaldsen er død!
Skjønhedens Ypperstepræst er ikke mere!

I disse saae Ord, der snart skulle gaae fra Mund til Mund, fra By til By, fra Rige til Rige, ligger der for os Danste et Nationaltab, der er større end noget af dem, vi i lang Tid have maattet friste! Midt under Nutidens Tryk, midt i vor Armod, midt under al vor politiske Elende stod han endnu som en Colos for vore Dine, og den Ære, der omtraaledes hans Hænder, kastede ligesom en Afsalands paa Alt, hvad der omgav ham, og bragte Trost og Forsoning for Meget, som vi helst vilde hylle i Glemsel.

Thorvaldsen er død!
Skjønhedens Ypperstepræst er ikke mere!

Men for ham var Døden oplysning og salig, uden Angst eller Smerte, uforstyrret af jordiske Længsler eller af de Omstaaendes Klageraab! Skjøn og kraftig, som hine Oldtidens Heroder, hans Haand har foreviget, traadte han ind i Musernes Tempel, og alerede under Orkestrets første Buesprog aabnedes hans Dre for Evighedens Harmonier, og inden endnu Tæppet rullede op, brast Forhængen for hin store Scene, hvor hans Sjæl allerede herne havde hjemme, hvorfra han hentede sine skjønneste Gestalter, og hvor han nu stuer Alt hvad der er stort og guddommeligt, Ansigt til Ansigt.

Thorvaldsen er død!
Skjønhedens Ypperstepræst er ikke mere!

Og for os, som i stille Bemod staae førgende omkring dette uhyre Savn, er dette Alvorsbudskab en hellig Dpforsørg til ikke blot i Grefvægt at frøde om hans herlige Minde, men at fortiene den store Arv, som

han har betroet til os, ved den Skærlighed, hvormed vi tilegne os, og i al vor Bæren og Idræt frugtbargjøre den Fylde af Rand og Skjønhed, som igjennem hans Værker lever et evigt Liv. For os, der forsagte stirre ind i det store Døde, en saa mægtig Lands Vortgang har efterladt iblandt os, er dette et opløsende Raad til ved forenede Kræfter, saavidt det staaer til os, at erstatte, hvad vi i ham have tabt og det ikke blot i Kunsten at fortsætte, hvad han saa berligt har begyndt, men ved hver paa sin Viis at virke for det Lands Ære og Velvære, hvis Stolthed han var, — til Nordens Gjenfødselse i Bedrift og Seiersglands. Naar vi saaledes opsatte Thorvaldsens Død, da tør vi troende tilraabe hinanden:

Thorvaldsen er død!
Men han lever i sine Værker og i sit Folk!

Som det var at vente fandt hans Begravelses Sted (om Lørdagen den 30 Mars) med al den Pragt og Høitidelighed, der tilkom ham som Kunstnerens Konge. Alt fra om Morgenen tidlig frembød hele Kjøbenhavnns Udseende hin Blanding af Alvor og Trævlhed, der bedste bebuder, at noget Overordentligt er i Vente. Alle Haandværkere holdt Hviledag, Børsen var lukket, Collegier og Stoler ferierede, — kort Alt antydede, at denne Dag var af sær Betydning for Byen, ja for hele Landet. I Charlottenborg, der i mere end i een Forstand var Sørgehuset, var Alt indrettet med den Smag, som man kunde vente af et Kunstnersamfund, — med den noble Simplicitet, og dog i den store Stil, der saa ganske svarede til Thorvaldsens Sind.

Omtrent henved Kl. 10 begyndte Haandværkerne at samle sig i Exercerhuset i Gothersgade og et Par Timer derefter drog de, 4 a 5000 i Tallet, smukt ordnede efter

de forskjellige Laug, med florbehængte Faner og Sørgeemblemer til Charlottenborg, fra hvis Port de opstillede sig i to Rader over Kongens Nytorv, igjennem Nørsgaden og Amagerstorv til Selligkeistes Kirke. — En Time derefter drog 800 Studenter med Jane (den samme, som var malet af afdøde Adam Müller til og kun brugt ved Thorvaldsens Ankomst i 1838) og deres Sangforening foran fra Studiegaarden ad Gøttersgade til Charlottenborg, hvor de opstillede sig geleddvis fra Sørgehuselets Port henimod Nørsgaden. Imidlertid samledes det egentlige Følge fra alle Kanter i Sørgehuset og udfyldte den store Bygnings rummelige Sale, der alle var decorerede paa en Maade, som var vel fikket til at forhøje den Stemning, hvori Alle mødtes.

Omtrent Klokken 12 $\frac{1}{2}$ tog den egentlige Ceremonie sin Begyndelse i den store Antiksal, der var oplyst med matflebne Lamper og Blus. I en dobbel Riste af By og Egg laae her den store Mesters afflede Vegeme med en frisk Laubartrands om det skønne Hoveds Sølvhaar. Ved hans Hoved stod de tvende colossale Stafuer, den kristelige Bittidom og den kristelige Kraft, og ved disse stodder de tvende siddende Genier, der alle høre til det store Monument af Thorvaldsen i Peterskirken i Rom over Pave Pius, og ligeoverfor den gigantiske Hercules, han fort for sin Død havde fuldendt. Efterat en stor Deel af Følget var traadt herind, og Kunstnerne i nogle Ord af S. P. Solst havde sagt deres store Mester Farvel, gav Academiets Præses, Hs. kgl. Høiied Kronprindsen, Ordre til at lukke Risten, hvorpaa Profesfor Clausen fremtraadte og i nogle skønne Affedsord mindede om den dybe Sammenhæng, der var imellem Thorvaldsens Kunstnerliv og det Sted, hvorfra han nu skulde bringes, for i Herrens Tem-

pel at erholde Kirkens Indvielse til Gravens Fred. Risten blev nu baaren ned i Gaarden, hvor de italienske Sangere i nogle Ord af Solst udtalte deres Fædrelands Smerie over hans Tab, og derpaa videre, imedens Kunstnernes Farvel lød endnu engang fra Altanen, igjennem de opstillede Rader af Haandværkere, ledsaget af det talrige Følge, hvortil og senere Haandværkerne sluttede sig, til Frue-Kirke, hvor den blev modtagen med en smuk Sørgeomarsch af Hartmann og ved hvis Indgang Hs. Majestæt Kongen sluttede sig til Toget og derpaa indtog sin Plads i Menighedens Midte ved Siden af Dronningen, Kronprindsessen og flere andre Damer, høiørende til Kongehuset. En Cantate af Dehlenschläger blev derpaa her affunget af det kgl. Theaters Sangere og Sangerinder, og efterat derpaa Proffst Tryde havde holdt Talen ved Risten, sluttedes Høiideligheden med, at Studenternes Sangforening affang nogle Ord af Anderssen til Musik af Hartmann.

Endnu samme Dags Aften blev hans Riste henbaaren af nogle Kunstnere, der havde staaet den Afdøde nær, bag Alteret i samme, hvor den midlertidig blev hensat i et af de derværende Vareiser, for senere at føres til Museet, hvor Thorvaldsen har ønsket at hvile midt i Gaarden, ved Foden af Kristussalen.

Columbus.

(Fortsættelse.)

Den Maade, hvorpaa den store Berdensopdager vendte tilbage i November 1500 vakte almindelig Opsigt og Utillfredshed i Spanien. Ferdinand skammede sig, og